

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

OTUZ DÖRDÜNCÜ İNİKAT

11 -II- 1929 PAZARTESİ

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1 — Sabık zabıt hulasası	26	let teskeresi ve İktisat encümeni mazbatası	28
2 — Havale edilen evrak	26	2 — Türkiye - İtalya arasında akit ve imza edilmiş olan adli ve himayei adli makamların hukuk ve ceza işlerinde karşılıklı müzakere ve adli kararların tenfizi hakkında $\frac{1}{297}$ numaralı kanun layihası ve Adliye ve Hariciye encümenleri mazbataları	28
3 — Riyaset divanının heyeti umumiyeye maruzatı	27	3 — Memurin kanununun dördüncü maddesinin (Z) fıkrasının tefsirine dair $\frac{3}{228}$ numaralı Başvekâlet teskeresi ve Memurin kanunu muvakkat encümeni mazbatası	28
1 — Malatya mebusu M. Nedim Beyin kadastro ve tahrir kanunu layihasının muhtelit bir encümende müzakeresine dair teklifi	27		
4 — Müzakere edilen maddeler	28		
1 — 683 Numaralı kanunun ikinci maddesindeki keçi zatürriesine tutulupta itlaf olunan hayvanata verilecek tazminat miktarının tayin ve bu kanunun tefsiri hakkında $\frac{3}{228}$ numaralı Başvekâ-			

1 — SABIK ZABIT HULASASI

Kâzım Paşanın Riyasetleriyle aktolunarak ihtiyat zabiti olacaklardan bedeli nakdî alınıp alınmıyacağına, Çekirge kanununu muaddil kanunun ikinci maddesinin tefsirine ve istiklal madalyasıyla taltifini talep eden bir zate ait mazbatalarla muhtelif devairin (1928) senesi bütçelerine munzam ve fevkalade tahsisat

itası ve saire hakkındaki kanun layihaları müzakere ve kabul edildikten sonra Pazartesi günü toplanılmak üzere celse tatil olundu.

Kâtip	Kâtip	Reis
Tokat	Afyonkarahisar	
S. Tevfik	R. Eşref	A. Kâzım

2 — HAVALA EDİLEN EVRAK

Layihalar

1 — Bahriye 1928 senesi bütçesinin fasılları arasında münakale yapılması hakkında kanun layihası (Bütçe encümenine)

2 — 1199 numaralı kanunun birinci maddesini tadil edici kanun layihası (Millî Müdafaa ve Bütçe encümenlerine)

3 — Dahiliye vekâleti 1928 senesi bütçesinin bazı fasılları arasında münakale yapılması hakkında kanun layihası (Bütçe encümenine)

4 — Gedikli küçük zabıt menbalarına dair olan kanuna bazı fıkraların ilavesi hakkında kanun layihası (Millî Müdafaa encümenine)

5 — Hademei hayrat maaş ve ücretlerinin sureti tesviyesinin maaş kanunu ahkâmına tabi tutulması hakkında kanun layihası (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

6 — Harita umum müdürlüğü 1928 senesi bütçesinin bazı fasıl ve maddeleri arasında münakale yapılması hakkında kanun layihası (Bütçe encümenine)

7 — İcra ve iflas kanunu layihası (Adliye encümenine)

8 — İskân umum müdürlüğü 1928 senesi bütçesinin bazı fasılları arasında münakale yapılmasına dair kanun layihası (Bütçe encümenine)

9 — Maarif vekâleti 1928 senesi bütçesinin bazı fasılları arasında münakale yapılmasına dair kanun layihası (Bütçe encümenine)

10 — Tahdidi sin kanununun ikinci maddesinin tadiline dair kanun layihası (Millî müdafaa encümenine)

11 — Tapo ve kadaastro umum müdürlüğü 1929 senesi bütçesinin bazı fasıl ve maddelerine munzam tahsisat verilmesi ve bazı fasıl ve maddelerinden bir kısım tahsisatın

imhasına dair kanun layihası (Bütçe encümenine)

12 — Umum gümrük müdürlüğünün 1928 senesi bütçesine munzam tahsisat verilmesine ve bazı fasıllarındaki tahsisatın imhasına dair kanun layihası (Bütçe encümenine)

13 — Askerlik mükellefiyeti kanununun bazı maddelerinin tadiline dair kanun layihası (Millî müdafaa encümenine)

Teklifler

14 — Bitlis mebusu Muhittin Nami Bey ve 63 refikinin, veraset ve intikal vergisi kanununun ikinci maddesine bir fıkra ilavesine dair kanun teklifi (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

15 — Bitlis mebusu Muhittin Nami Bey ve 61 refikinin, damga resmi kanununun 32 inci maddesinin 38 rakkamlı fıkrasına bir fıkra ilavesi hakkında kanun teklifi (Bütçe encümenine)

Mazbatalar

16 — İngilterede kâin (Taymis ayron vork) fabrikalarından sipariş olunan üç adet uskurlu vapor esmanına mahsuben sabık Bakriye nazırı Mahmut Muhtar paşa ile Maliye nazırı Nail Bey tarafından kefalet olarak tetiye ettirilen yirmi bin İngiliz lirasının müsebbiplerinden tazminine ait dava safahatından bahis ve bu kabil davaların mercii rüyetinin tayin ve tefsirine dair $\frac{1}{120}$ numaralı Baş Vekâlet teskeresi ve Adliye ve Teşkilatı esasiye encümenleri mazbataları ile mezkûr encümenlerden mürekkep Muhtelit encümen mazbatası (Ruznameye)

17 — Sabık Adapazarı kaymakamı Hüsnü B. in İstiklal madalyasıyla taltifi hakkında M.M. E. mazbatası (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 14

[Reis — / Nurettin Ali B.]

Kâtipler : Süreyya tevfik B. (TOKAT) , Avni B. (Yozgat)

Reis — Celseyi Açıyorum .

3 — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MARUZATI

1 — *Malatya Mebusu M. Nedim Beyin kadastro tahrir kanun layihasının muhtelit bir encümende müzakeresine dair tavriri*

Reis — Tavriri okunacaktır efendim.

T. M. M. YÜKSEK REİSLİĞİNE

Kadaastro gibi Memleketi baştan başa alakadar eden pek mühim bir layihayı kanuniye Yüksek meclisin tasvibine arz edilmiştir. Bu layiha şumulu itibarile bütçe; Maliye; Adliye, Dahiliye ve Nafia encümenlerini alakadar ettiğinden mezkûr encümenlerden intihap edilecek üçer âzadan mürekkep bir muhtelit encümen teşkilile orada müzakeresini arz ve teklif eylerim.

7/2/929

Malatya Mebusu
M. Nedim

Reis — Tavriri hakkında mütalea varmıdır efendim?

Bütçe encümeni Reisi Şakir Bey (Edirne) — Efendim! bundan evel diğer bir muhtelit encümen teşkili meselesinde de Meclis Âlinin tasvip buyurduğu şekle göre muhtelit encümene bütçe encümeninin ithal edilmemesini istirham edeceğim, bütçe encümeni gerek meşguliyeti dolayısıyla gerek dahili nizamnamenin sarahatına göre muhtelit encümenlerin ancak vekâletlere mütenazır olan encümenlerden teşkili lazım geldiğinden bu gibi muhtelit encümenlere bütçe encümeninin dahil olmaması icap ediyor. Bu itibarla bütçe encümeni hariç kalmak üzere karar verilmesini rica ederim.

Mahmut Nedim B. (Malatya) — Kendim de o suretle yani bütçe encümeni hariç olmak üzere diğer encümenlerden üçer âza intihap edilerek Muhtelit encümende

müzakeresini teklif ediyorum.

Musa Kâzım B. (Konya) — Efendim, muhtelit encümenler çoğalmıştır. Encümenlerin vazifei asliyesini göremeyecek kadar azası tenakus etmiştir. Bu vaziyet dahilinde aza tefriki nasıl olur bilmem? böyle işler için muhtelit encümen teşkiline lüzüm yoktur kanaatindeyim. Tabii mecrası ne ise onu takip etsin, Muhtelit encümen nihayet fevkalade bir iş hususunda olur.

Yusuf B. (Denizli) — Ait olduğu encümen bunu yapamıyormu? Lutfen izah buyursunlar.

Mahmut Nedim B. (Malatya) — Efendim, eski nizamnameye göre Tapo ve kadaastro işleri için bir tapo encümeni vardı yeni nizamnamede her Vekâletin kendine ait olan hususat için ayrıca bir encümen teşkil edildiği halde Tapo hariçte kaldı. Malumu alileridirki Tapo ve kadaastro mühim bir meseledir. Dört beş seneden beri bu kanun layihası hazırlamp Meclise gelmek üzere idi, nihayet gelmiştir. Adliye, Maliye, Dahiliye ve bütçe encümenleri ne esasen kanun havale edilmiştir. Şimdi bu kanunu en ziyade alakadar eden encümenlerden biri de Nafia encümenidir . Çünkü fen işleridir .

Maliye ve Bütçe encümenleri tabiatile meşgûl olacaktırlar. Dahiliye ve Adliye encümenlerine keza... eğer biz kanunu hali tabiiyle encümenlere gönderecek olursak zan ediyorumki layıkı veçhile ve esaslı bir surtte mütalea edilmek imkanı hasıl olmaz ve hemde çok zaman geçer. Onun için istirham ederim eski tapo encümenine mukabil olarak yeni bir muhtelit encümen teşkil edelim. Zaten nizamnamei dahilî müzakere edildiği zaman

bendeniz encümenin nazarı dikkatini celp etmiştim. O zaman dedilerki tapu ve kadastro layihası meclise geldiği vakit teklif edersiniz bir muhtelit encümen teşkil edilir ve o encümende bu işler tetkik edilir. Mamafi reyî alilerine vabestedir. Arzu buyrulursa en muvafık

şekil bu olacaktır.

Reis — Efendim Bütçe encümeni hariç olmak üzere Mahmut Nedim B. efendinin takririni reyiniz arz ediyorum. kabul edenler... kabul etmeyenler ... takrir kabul edilmiştir.

4 — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

Reis — Ruznamenin birinci maddesindeki memurin kanununun 89 uncu maddesinin tefsiri hakkındaki mesele nazarı itibare alınan takrirle Bütçe encümenine gönderilmişti, henüz Bütçe encümeninden gelmemiştir. Müzakeresini tehir ediyoruz.

Süleyman Sırrı B. (Yozgat) — Efendim ruznamenin bu maddesindeki mesele bir kaç gündənberi devam edip geliyor. Bendeniz sükût ediyorum. Bu geçen gün tayini esamile kabul buyurulmuş olan bir tefsirdir, Reis bey efendi, bilmiyorumki ne düşünerekten, tahrir nazarı dikkate alınmış ve Bütçe encümenine tevdi edilmiştir dediler. Bendeniz tefsir şu şekilde yapılmalıdır dedim, bu bütçe encümenine iade edilsinde şekli tahriri tesbit edilsin demedim, tefsiri aynen yazdım , ve burada okudum. Reyî işarile defaatla reye konuldu, nihayet tayini esami ile reye konuldu, aynen kabul edildi. (*Doğru sesleri*) bendenizce Bütçe encümenine gitmesine hiç lüzum yoktur. Kabul edilmiştir, emri vakidir, Bütçe encümenine gitmekle netice değişmiyecektir, zaten tefsir bir defa müzakere edilir, kanun layihası gibi tadil için encümene verilmez.

Reis — Takrir Bütçe encümenine tevdi edilmiştir, encümenden bugün gelmediği için müzakere edemiyecemiz.

1 — 683 Numaralı kanunun ikinci maddesindeki keçi zatürriesine tutulupta itlaf olunan hayvanata verilecek tazminat miktarının tayin ve bu kanunun tefsiri hakkında 325 numaralı Başvekâlet teskeresi ve İktisat encümeni mazbatası. [*]

Reis — Mazbata hakkında mutalaa varmıdır? Mazbatayı kabul edenler ... Kabul etmeyenler, Kabul edilmiştir.

[*] 86 Numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur .

2 — Türkiye - İtalya arasında akit ve imza edilmiş olan adlî himayeyi adlî makamların hukuk ve ceza işlerinde karşılıklı müzaheretî ve adlî kararların tenfizi hakkında 297 numaralı kanun layihası ve Adliye ve Hariciye encümenleri mazbataları [**]

Reis — Layihamn heyeti unumiyesi hakkında mütalea varmı efendim?

Naim Hazım B. (Konya) Hariciye Vekili yok.

Reis — Vekil Bey birinci dafa bulunmamışlar, ikinci defadarki bulunmıyorlar, nizamname mucibince müzakeresine geçebiliriz.

Maddelere geçilmesini kabul edenler ... kabul etmeyenler ... kabul edilmiştir

MADDE 1 — İtalya hükümetile Romada 19 Haziran 1928 tarihinde imza edilmiş olan « Adlî himaye, adlî makamların hukuk ve ceza işlerinde karşılıklı müzaheretî ve adlî kararların tenfizi » mukavelenamesi kabul ve tasdik edilmiştir

Reis — Birinci maddeyi kabul edenler ... kabul etmeyenler ... kabul edilmiştir.

MADDE 2 — İşbu kanun neşri tarihinden itibaren muteberdir.

Reis — İkinci maddeyi kabul edenler ... kabul etmeyenler ... kabul edilmiştir.

MADDE 3 — İşbu kanunun icrasına Adliye ve Hariciye vekilleri memurdur.

Reis — Üçüncü maddeyi kabul edenler... kabul etmeyenler ... kabul edilmiştir.

Layihai kanuniyenin ikinci müzakeresine geçilmesini kabul edenler ... kabul etmeyenler ... kabul edilmiştir.

3 — Memurin kanununun dördüncü maddesinin (Z) fıkrasının tefsirine dair

[**] 83 Numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.

⁹/₂₂₈ Numaralı Başvekâlet teskeresi ve Memurin kanunu muvakkat encümeni mazbatası [*]

Reis — Heyeti umumiyesi hakkında mu-talea varmıdır efendim ?

Süleyman Sırrı B. (Yozgat) — Efendim memurin encümeninin yapmış olduğu layihada kanunun adı yazılmamış, yalnız (kanun) denmiş, ne kanunu olduğu belli değil, sonra (Z) fıkrası denmiş halbuki kanunun içinde bir kaç tane (Z) fıkrası vardır. Kanunun adı «memurin kanununun dördüncü maddesinin (Z) fıkrasının tadiline dair kanun» diye yazılmıştır. Sonra maddenin başındaki satırda «umum memurin kanununun dördüncü maddesinin (Z) fıkrası aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir» suretinde olmalıdır. (dogru sesleri)

Reis — Efendim Beyefendi takrirlerinde layihanın serlevhasının (Memurin kanununun dördüncü maddesinin (Z) fıkrasının tadiline dair kanun) diye yazılmasını teklif ediyorlar,

Bu teklifi kabuledenler... kabul etmeyenler... kabul edilmiştir.

İkinci teklifleri maddenin birinci cümlesinin (Umum memurin kanununun dördüncü maddesinin (Z) fıkrası aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir şeklinde tadilini teklif ediyorlar. Bu teklifi kabul edenler .... kabul etmeyenler kabul edilmiştir .

[*] 87 Numaralı matbuua zaptın sonuna merbuttur.

Memurin kanununun dördüncü maddesinin (Z) fıkrasının tadiline dair kanun

MADDE 1 — Umum memurin kanununun dördüncü maddesinin (Z) fıkrası aşadaki şekilde tadil edilmiştir :

Ecnebilerle evli olmak, memur iken ecnebilerle evlenenler müstafi addedilirler. (Bu kanunun neşrinden evvel ecnebî kadınlarla teehhül etmiş bulunan memurini Hariciye , Müdafaai Milliye ve Bahriye Vekâletlerinde istihdam edilemezler) .

Ahmet Remzi B. (Gazi Ayıntap) — Umum kelimesini kaldıralım kanunun ismi memurin kanunudur .

Reis — Efendim umum kelimesinin kaldırılmasını teklif ediyorlar. Encümen ne buyuruyor. (Kabul sesleri) Umum kelimesi kaldırılmak üzere maddeyi reyî alinize arz ediyorum kabul edenler .... etmeyenler .... kabul edilmiştir .

MACDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir .

Reis — İkinci maddeyi kabul edenler .. kabul etmeyenler .. kabul edilmiştir .

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına icra Vekilleri Heyeti memurdur .

Reis — Üçüncü maddeyi kabul edenler ... kabul etmeyenler ... kabul edilmiştir ,

Layihayı kanuniyenin ikinci müzakeresine gecilmesini kabul edenler... kabul etmeyenler,, kabul edilmiştir .

Cumartesi günü saat 14 de içtima edilmek üzere celseyi tatil ediyorum .

Kapanma Saati : 14, 30

683 Numaralı kanunun ikinci maddesindeki Keçi zatürriesine tutulupta itlâf olunan hayvanata verilecek tazminat miktarının tayin ve bu kanunun tefsiri hakkında $\frac{3}{225}$ numaralı Baş vekâlet teskeresi ve İktisat encümeni mazbatası

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Şube 1

Sayı $\frac{6}{243}$

17-1-929

B. M. M. Yüksek reisliğine

683 Numaralı kanunun ikinci maddesindeki Keçi zatürreesine tutulupta itlâf olunan hayvanata verilecek tazminat miktarının tayin ve bu kanunun tefsiri hakkında İktisat vekâletinden yazılan ve İcra vekilleri heyetinin 9 / 1 / 929 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan 30 / 12 / 928 tarih ve $\frac{41971}{46}$ numaralı teskeresinin sureti leffen takdim kılınmıştır.

Muktazasının ifa ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim Efendim.

Başvekil

İsmet

İktisat vekâletinden yazılan 30-12-928 tarih ve $\frac{41971}{46}$ numaralı teskerenin suretidir

Mülga zabıtaî sıhhiyeî hayvaniye kanununun (7,17,18,19,30,39) uncu maddelerini muaddil (683) numaralı kanunun ikinci maddesinde vebayı bakarî, tederrün, ruam, Keçi zatürrieî sariyesi hastalıkları ile musap olupta tarafı Hükûmetten itlâf edilen hayvanata tazminat verileceği münderiç isede dördüncü maddesinde vebayı bakarî, tederrün ruam, hastalıklarından itlâf olunacak hayvanata verilecek tazminat nisbetleri tespit edilmiş olduğu halde Keçi zatürrieî sariyesinden itlâf edilecek hayvanat için verilecek tazminat miktarı için muayyen bir kayıt münderiç olmaması hasebile şimdîye kadar mezkûr hastalıktan itlâf olunan hayvanata tazminat verilmemiştir.

Muhtaci tetkik ve tefsir bulunan ve esasen evelcede berayi tefsir Büyük Millet Meclisine sevk olunduğu halde tefsiri intaç edilemiyen kanunu mezkûrun yeniden berayi tefsir Büyük Millet Meclisine takdimini istirham ve miktarı tazminat için de 1234 numaralı hayvanların sağlık zabıtası kanununun 58 inci maddesinde muharrer nisbeti tazminatın muvafik bir vahidi kıyasî olabileceğinin hayvan sağlık müşavere heyetince teemmül edilmekte olduğunu arz eylerim Efendim.

T. B. M. M.*İktisat Encümeni*

Karar №. 12

Esas №. $\frac{3}{226}$

3 / II / 1929

Riyaseti celileye

685 numaralı kanunun ikinci maddesindeki Keçi Zâtürriesine tutulupta itlâf olunan hayvanata verilecek tazminat miktarını tayin ve bu kanunun tefsiri hakkındaki Baş vekâlet teskeresi Baytar müdüriyeti umûmiyesi şube müdürü Bey dahi hzır bulunduğu halde müzakere ve tetkik edildi.

341 tarihli ve 683 numaralı muaddel Zabıtaı sıhhiyei hayvaniye kanununun ikinci maddesi mucibiñce her nakadar Keçi zâtürriesine tutulupta itlâf olunan hayvanattan sahiplerine verilecek olan tazminatın esası kabul edilmiş isede diğer hastalıklar hakkında gösterildiği vechile nisbeti tazminat dercedilmemiştir. Halbuki 928 tarihli ve 1234 numaralı hayvanların sağlık zabıtası kanununun 58 inci maddesinde Keçi zâtürriesi derpiş edilerek bu hastalıktan öldürülenlerin kıymetlerinin nısf derecesinde bir tazminat ita edileceği beyan kılındığına nazaran kanunu mezkûrun neşrinden evel meşkût binaenaleyh mucibi iştibah olan zamanın nisbeti hakkındaki vazii kanunun noktai nazarı artık teayyün etmiş ve sübut bulunmuş ve onun tatbiki lâzımeder bulunmuş olduğundan ayrıca tefsire muhtaç bir nokta görülemediğine encümenimizce karar verilmiştir.

Berayi tasvip Heyeti umumiyeye arz olunmak üzere Riyaseti celileye takdim kılındı.

Âza	Âza	Âza	Kâtip	M. M.	Reis
Çorum	Afyon karahisarı	Adana	Zonguldak	Mardin	Burdur
			<i>Hüsnü</i>		<i>Mustafa Şeref</i>
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
İstanbul	İstanbul	İstanbul	Eskişehir	Edirne	Denizli
<i>Hüseyin</i>					
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Mardin	Manisa	Manisa	Konya	Konya	İzmir
<i>Nurettin</i>	<i>M. Yaşar</i>	<i>M. Kâni</i>	<i>A. Hamdi</i>		
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Yozgat	Tırabzun	Şibinkarahisar	Sinop	Rize	Mersin
		<i>İsmail</i>	<i>Yusuf Kemal</i>		<i>Hakkı</i>

Türkiye - İtalya arasında akt ve imza edilmiş olan adli himaye, adli makamların hukuk ve ceza işlerinde karşılıklı müzaheretı ve adli kararların tenfizi hakkında $\frac{117}{297}$ numaralı kanun lâyihası ve Adliye ve Hariciye encümenleri mazbataları

T. C.

Baş vekâlet

Muamelât müdürlüğü

Sube 1

Sayı $\frac{6}{4970}$

11-12-928

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

Türkiye - İtalya arasında akt ve imza edilmiş olan Adli himaye Adli makamların hukuk ve ceza işlerinde karşılıklı müzaheretı ve Adli kararların tenfizi hakkında Hariciye Vekâletince tanzim edilen ve İc. V. H. nin 5-12-1928 tarihli içtimasında tezekkür ve yüksek Meclise arzı tasvip olunan kanun lâyihası ile esbabı mucibe mazbatası ve mukavelename suretleri leffen takdim olunmuştur.

Muktazasının ifa ve neticesinin işarına musade buyrulmasını rica eylerim efendim.

Baş Vekil
İsmet

Esbabı mucibe

Hükûmetiniz, Büyük Millet Meclisince geçen hafta kabul ve tasdik edilmiş olan iadêi mücrimin mukavelenamesine zamime olarak bu gün de Türkiye Cümhuriyeti ile İtalya Hükûmeti arasında 19 Haziran 926 tarihinde Romada akt edilen adli himaye, Adli Makamların hukuk ve ceza işlerinde karşılıklı muzaheretı ve adli kararların tenfizi mukavelenamesini tasvip nazarlarınıza arz ediyor .

Her iki taraf tebaalarının diğer memlekette mahakime serbestçe müracaatları ve karşılıklı meccani muzaheretı adliyeye nail olmaları, bir taraf mahakiminden sadır olan evrakı adliyenin diğer Devlet erazisinde mukim mürselileyhlerine tebliğinin temini ve mukarreratı adliyenin tenfizi ahkâmını ihtiva eyleyen işbu mukavelename her iki Devlet tebaalarının memleket haricindeki hukukunun muhafaza ve siyanetini müemmin olmak ve karşılıklı iş münasebetlerini tanzim ve teshil ederek âkitler arasındaki içtimai ve iktisadi alâka ve rabitaların inkişafına yardım edecek müessir bir amil mahiyetinde bulunmak itibariyle faideli ve lüzumlu bir siyasi vesikadır .

İtalya Devletiyle aramızda akt ve imza edilen ve iki komşu millet arasındaki dostluk münasebetlerinin tarafeyn menafiini en müsait bir şekilde temin edecek surette tanzimi gayesini istihdaf eden muahede ve mukaveleler zencirine işbu mukavele ile yeni bir halka daha ilâve edilmiş oluyor .

Hükûmetiniz, yüksek tetkikatımıza arz eylediği Türkiye, İtalya adli himaye, Adli Makamların hukuk ve ceza işlerinde karşılıklı muzaheretı ve adli kararların tenfizi mukavelenamesinin tasdikini tazammun eden kanunun Büyük Millet Meclisi tarafından tasvip ve kabulünü istirham eyler .

T. B. M. M.

Ad. encümeni

6-1-1929

Adliye encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

Hükûmeti Cümhuriyemizle İtalya Hükûmeti arasında 16/6/1926 tarihinde Romada akdedilen adli himaye, adli makamların hukuku ve ceza işlerinde karşılıklı müzaheretini ve adli kararların tenfizi hakkındaki mukavelenamenin tasdikini mutazammın Hariciye Vekâleti tarafından tanzim edilen kanun lâyihası ve esbabı mucibe mazbatası Bş. V. in 12/12/1928 tarih ve 4970 numaralı teskeresile Ad. E. ine tevdi edilmekle tetkik ve müzakere olundu.

Hükûmetin esbabı mucibesinde tafsil edildiği veçhile İtalya Hükûmetile akdedilüp Meclisi Âlice kabul ve tasdik edilen iadei mücrimin mukavelenamesine bir zamime teşkil eden ve iki taraf tebaasının diğer memlekette mahkemelere serbes müracaatlarını ve mütekabil meccanî adli müzaherete nailiyetlerini ve âkit Hükûmetlerden birinin mahkemelerinden sadır olacak evrakı adliyenin tebliğati ve mukarreratının icrası hususatını ihtiva eden ve yapılacak muamelâtın kavanini mevzuamıza muhalif bulunmaması şartile de takyit edilmiş olan bu mukavelenamenin tasdikına mütedair bulunan kanun lâyihasının aynen kabulü ittifakla karargir olarak havale mucibince evrak Hariciye encümenine tevdi kılındı.

Âza	Âza	Âza	Âza	Kâ.	M. M.	Ad.E.R.
İzmir	Kayseri	Ankara	Antalya	Yozgat	Kocaeli	
Enver	Reşit	A. İhsan	Ahmet Saki	A. Hamdi	Salâhattin	
		Kocaeli	Bahkesir		Âza	Âza
		Rağıp	Sadık		O. Niyazi	Edirne
						Hasan Hayri

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Karar № 29

Sayı № $\frac{1}{267}$

31-1-1929

Hariciye encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

İtalya Hükûmeti ile Romada 19 Haziran 1926 tarihinde imza edilmiş olan « Adli himaye, adli makamların hukuk ve ceza işlerinde karşılıklı müzaheretini ve adli kararların tenfizi » mukavelenamesinin kabul ve tasdikına ait olup encümenimize havale buyrulan kanun lâyihasile merbutları ve Adliye encümeni mazbatası mütalea ve müzakere edildi :

Hükûmetin ve Adliye encümeninin esbabı mucibelerinde tafsil edildiği veçhile İtalya Hükûmetile akdedilüp Meclisi Âlice kabul ve tasdik edilen iadei mücrimin mukavelenamesine bir zamime teşkil eyleyen ve iki taraf tebaasının diğer memleketlerde mahkemelere serbest müracaatlarını ve mütekabil meccanî adli müzaherete nailiyetlerini ve âkit Hükûmetlerden birinin mahkemelerinden sadır olacak evrakı adliyenin tebliğati ve mukarreratının icrası hususlarını ihtiva eden ve yapılacak muamelâtın kavanini mevzuamıza muhalif bulunmaması şartile de takyit edilmiş olan işbu mukavelenamenin âkitler arasındaki içtimaî ve iktisadî alâka ve rabitaların inkişafına yardım edecek faydalı ve lüzumlu siyasî bir vesika olduğuna encümenince de kanaat hasıl edilmiş olmağla tasdikına mütedair bulunan kanun lâyihası aynen

tasvîp edilmiş ve Heyeti umumiyeye arzı kararlaştırılmıştır.

Âza	Âza	Âza	Kâ.	M. M.	Ha. En. Reisi
Sivas			Edirne		namına
<i>Sadık</i>	<i>Süreyya</i>	<i>Zekâyî</i>	<i>Zeki Mesut</i>	<i>Mahmut</i>	<i>Mahmut</i>
	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
	Gümüşane			Sivas	Kütahya
	<i>Cemal Hüsnü</i>			<i>N. Sadık</i>	<i>Nuri</i>

Adli himaye, adli makamların hukuk ve ceza işlerinde karşılıklı müzaheret-i ve adli kararların tenfizi mukavele namesi

BİRİNCİ KISIM

Adli himaye, adli makamların hukuk ve ceza işlerinde karşılıklı müzaheret-i

Birinci fasıl

MADDE 1 — Yüksek âkit taraflardan her birinin tebaaları diğerinin memleketinde gerek şahısları ve gerekse malları hususunda tebaayı mahalliyeye tatbik edilmekte olan kanunî ve adli himayeye nail olacaklardır . Bu bapta mahkemelere serbestce müracaatla mahallî tebaanın tabî bulunduğu şerait ve eşkâl tahtında dava ikame edebileceklerdir.

MADDE 2 — Âkitlerden bir tarafın tebaası diğer tarafın memleketinde mahallî tebaa ile aynı şerait tahtında meccanî müzaherattan istifadeye nail olacaklardır.

MADDE 3 — ikinci maddede mezkûr ahvalde fakirlik vesikası müstedinin mutad ikametgâhı makamâtı ve ya böyle bir ikametgâhı olmazsa eylevm mukim bulunduğu mehal makamâtı tarafından verilecek veyahut bu bapta beyanname mezkûr makamât tarafından alınacaktır. Eğer işbu makamât iki taraftan hiç birine ait değilse ve yahut mezkûr makamât bu kabil vesaik ita veya beyanname ahzylememekte iseler bu takdirde müstedinin tabî bulunduğu tarafın siyasî mümessili veya konsolosu tarafından verilen bir vesika yahut müstedinden alınan bir beyanname bu hususta kâfidir.

Eğer müstedî adli müzaheret talep olunan memlekette mukim ise lâzım gelen malûmat mumaileyhin tabî bulunduğu memleket makamâtından talep oluna bilir.

Şayet müstedî, talebin icra olunduğu memlekette ikamet eylemiyorsa, fakirlik vesikası işbu vesikanın ibraz edileceği memleketin siyasî ve ya konsolosluk memurlarından biri tarafından bilâ resim tasdik kılınacaktır.

Fakirlik vesikasını vermeğe salâhiyettar olan makam diğer âkit taraf makamâtından müstedinin malî vaziyeti hakkında malûmat alabilir.

Meccanî müzaheret hakkında karar ittihaz edecek makam kendisine ibraz olunan vesaik ile verilen malûmatı salâhiyeti dairesinde mürakabe hakkını haizdir.

MADDE 4 — Âkit taraflardan birinin salâhiyettar makamı tarafından fakruzaruret muafiyeti tanımiş olan kimse diğer âkit tarafın makamâtı adliyesi huzurunda aynı sebepten mütevellit bilcümle muhakeme usulü muamelelerinde dahi işbu müsaadeden istifade eder.

MADDE 5 — Âkit taraflardan birinin memleketinde diğer âkit taraf tebaasından bir davacı veya davaya müdahale eden kimse aleyhine sadır olan masarifi muhakemeye mahkûmiyet kararı siyasî tarika müracaat veya alâkadarın doğrudan doğuruya talebi suretiyle diğer âkit tarafın salâhiyettar makamâtı tarafından meccanen tenfiz edilecektir .

Aynı kaide masarifi muhakeme mikdarını muahharen tesbit eden mukarreratı adliyeye de tatbik olunur .

MADDE 6 — Masarifi muhakemeye mütaallik kararın tenfizine her iki taraf istima olunma-

ksızın hüküm olunur. Ancak mahkûm tarafın, hükmün icrası takip edilmekte olan memleket kanunlarına tevfikân bilâhare itiraz etmek hakkı mahfuzdur .

İcra talebi hakkında karar itasına salâhiyettar olan makam aşadaki hususatı tetkik ile iktifa edecektir .

1 - Karar suretinin, mahkûmiyetin sadır olduğu memleket kanununa nazaran ihticaca salih olmak için lâzım gelen şeraiti cami olup olmadığı ;

2 - Aynı kanuna nazaran kararın kesbi kat'iyet edüp etmediği ;

İkinci fıkranın 1 ve 2 numaralarında mevzu şeraitin temini için talip devletin salâhiyettar makamı tarafından kararın kesbi kat'iyet eylemiş olduğu hakkında muta bir beyannamesi kafidir .

İşbu makamın salâhiyettar olması keyfiyeti talip devletin adliye nezareti tarafından tasdik edilecektir.

İKİNCİ FASIL

Adli Makamatın mütekabil müzaheretleri

MADDE 7 — Yüksek âkit tarafların adli makamatı hukukî, ticarî, ve cezaî işlerde evrakı adliyenin tebliği, istinabe evrakının isali hususatında Hariciye Nezaretleri vasıtasıyla muhabere ederler.

MADDE 8 — Tebliğ olunacak evrak ile istinabe varakalarına ve 6 ıncı maddede mevzu-bahis karar evrakı hükmiyesine bunları ahzeden tarafın lisanına tercüme edilmiş birer suret merbut bulunmalı ve işbu tercüme mürsil tarafın siyasi veya konsolosluk memurinden biri veya mürselileyh tarafın yeminli bir tercümanı tarafından musaddak olmalıdır.

Mülâhaza : İşbu evrakın mürselileyh tarafın lisanına tercüme edilmesi imkâm bulunmadığı halde ilerisi için emsal teşkil etmemek şartile işbu tercüme fransızca dahi yapılabilir.

MADDE 9 — Evrakı adliyenin tebliği ve istinabe mürselileyh memleketin kanunlarına tevfikân ifa olunur. Maamafih hukukî ve ticarî mahiyette buluran tebligat talep üzerine mürselileyh Devletin kanunlarına muhalif olmamak şartile bir şekli mahsusta infaz olunabilir.

Mürsil makam talep eylediği takdirde, alâkadâr tarafların hazır bulunabilmeleri için istinabenin infaz edileceği mahal ve tarihten haberdar edilir.

MADDE 10 — Evrakı adliyenin, tebligatın ifa ve istinabe evraklarının icra edildiğini müsbit evrak diploması tarihi ile irsal olunur.

MADDE 11 — Evrakı adliyenin tebliği veya istinabe evraklarının mevki icraya vazı ancak atideki ahvalde reddolunabilir.

1) Vesikanın sihhati tebeyün etmezse;

2) Mürselileyh Devletlere tebligatı adliye ve istinabe evrakının icrası kuvvei adliyenin salâhiyeti dahilinde değilse ;

3) işbu tebligat memleketinde icra edilecek olan Devlet bunları intizamı amme ve ya dahili mevzuatı kanuniyesine muhalif görürse.

Mürselileyh makamın ademi salâhiyeti halinde istinabe evrakı mezkûr memleket kavanini mucibince mevzu kavanine tevfikân o memleketin salâhiyettar olan adli makamına re'sen gönderilir.

MADDE 12 — Hukukî ve ticarî mahiyetteki evrakı adliye tebligatının ve istinabe evrakının icrası herhangi bir resim ve harca tabi tutulmaz.

Maazalik, mürselileyh Devlet şahit ve ehlihibreye verilen tazminat ile şahitlerin mahkemeye arzularile icabet eylemeyerek bunların ihzaren celplerini mucip olacak ahvalde memuru mahsusun müdahalesinden mütevellit masarifi zaruriye ve istinabe hususatının ve evrakı adliyenin hususî bir şekilde tatbikinden mütevellit masarifin tediyesini mürsil Devletten talep etmek nakkım haizdir.

MADDE 13 — Ceza işlerinde müzaheret, hükümlere ve muhakeme ahvallerine ait bilumunı evrak tebligatına, ve maznun, şuhut ve ehlihibre istimalarına, ve keza mahallinde tahkikat, taharriyat, vaz'iyet ve sair herhangi istintak muamelâtına mütedair, istinabeleri ihtiva eder.

Makamatı adliye esbabi muknia ile mürselileyh Devlet yedinde bulunan diğer vesaiiki mümkün olan en kısa müddet zarfında iade etmek şartile ve istinabe tarikile diğer devlet makamatı adliyesinden talep edilebilir.

Buna mani hususî mülâhazat bulunmadığı takdirde işbu talep is'af olunur.

MADDE 14 — Gezaya müteallik bir davanın tetkiki için bir şahit ve ya ehli hibrenin mahkemede bizzat ispatı vücut etmesine lüzum varsa makamatı adliyeden sadır olmuş olan celp varakası diploması tarikile tevdi edilecek ve bunun alâkadara tebligine mani hususî mülâhaza bulunmadığı takdirde işbu varaka mürselileyh hükümet marifetile tebliğ edilecektir. Bu makamlar davet edilen şahıstan karara mütavaata razı olup olmadığını soracaktır. isbatı vucudun müstelzim olacağı mesarif mürsil hükümete ait olacaktır,

Seyahat ve ikamet mesarifi olarak tesviye edilecek meblağ ile işbu meblaga mahsuben ve bil'ahare mürsil hükümetten istirdat edilmek şartile mürselileyh hükümet tarafından peşinen yapılabilecek avans mikdarı celp varakasında tasrih edilecektir.

mürsil hükümet makamatı adliyesinde isbatı vücut etmeğe muvafakat eden şahit ve ya ehlihibre, tabiiyeti ne olursa olsun isbatı vücut ile avdet için zarurî olan müddet zarfında geçmiş bir zamana ait vaka ve mahkûmiyet için ve şehadeti ve ya vukufu talep edilen davamn mevzuunu teşkil eden vakaları iştirak dolayısıyla hiç bir suretle takip ve ya tevkif edilmeyecektir.

İspatı vucudu talep olunan kimse diğer hükümet tarafından tahti tevkife alınmış ise mümkün olan en az müddette iade edilmesi şartile mumaileyhin hükümeti mezburenden muvakkaten teslimi talep edilebilecektir. Bu takdirde dahi isbatı vucudu talep edilen şahsın mürsil hükümet tebaasından olmamak şartile muvafakatini almak lâzım gelir :

MADDE 15 — Ceza işlerinde müzaheretin müstelzim olacağı mesarif mürselileyh tarafın arazisinde ihtiyar edilmiş olduğu takdirde o tarafa ait olacaktır. Muvakkaten teslim edilen kimse ve ya eşyanın iade mesarifi hakkında da aynı suretle hareket olunacaktır.

Ehlihibre tetkikatının ifası mesarifi mürsil hükümete ait olacaktır.

MADDE 16 — Yüksek âkit taraflardan birinin tebaası diğer taraf arazisinde bir cürüm dolayısıyla hürriyeti şahsiyeyi takyit eden bir cezaya mahkûm edildiği takdirde mahkûm eden taraf hüküm kesbi kat'iyet ettiği tarihten itibaren altı ay zarfında kararını hülâsasını mahkûmun tabi olduğu memleket makamatı adliyesine tebliğ etmeği taahüt eder.

MADDE 17 — İadei mücrimin kabul edilmiyen cürümlerde olduğu misilli takibata esas olan cürüm âkit taraflardan birisinin kavaninine nazaran ancak kabahat mahiyetinde ise veya talep vaki olan taraf kavaninince müstelzimi ceza değilse yahut işbu taraf emniyetine zarar vermeden mezbur talebin neticelendirilemeyeceğine kani ise ve yahut talip tarafın arazisinde olmiyan ve kendisinden talep vaki olan taraf tebaasından biri aleyhinde takibat mevzubahs ise müzaheret edilebilir.

Bir celpname, mürselileyhin davete icabet etmediği halde hakkında ihzaren celp veya tevkif müzekkeresi isdar edileceği tehdidini havi olduğu; ve bir şahit veya ehlihibreye gönderilen davetiyeye ademi icabetin kanunî netayicinden olan ceza ve yahut hakkında ihzaren celp ve ya tevkif müzekkeresi isdar edileceğini bildirdiği takdirde işbu celpnamenin tebliği reddolunabilir.

Nihai ahkâm

MADDE 18 — Âkit taraflardan her biri diğer âkit taraf makamatı adliyesinden biri tarafından vaki olan müracaatı üzerine arazisi dahilinde meri bulunan kavanin metinlerini ve icabı halinde lâzım gelen her türlü kanunî malumatı verecektir.

İşbu talep, hakkında malûmat istenilen meselei hukukiyyeyi tasrih eylemelidir.

İKİNCİ KISIM

MADDE 19 — Yüksek Âkit taraflardan birinin makamâtı adliyesi tarafından hukuk ve ticaret işlerinde verilen kararlar zirdeki şeraiti cami buldukları takdirde diğer akit taraf arazisinde tenfizine işbu tarafın salâhiyettar mahkemesi tarafından gerek emvali menkule ve gerek emvali gayri menkuleye tatbikinde lâzımüttenfiz olduğuna hükmedilerek bunlar resmen tescil edilebilecek surette muteber addolunur.

1) Karar hukuku beyneddüvel kavaidi umumiyesi ve kararın verildiği memleket kavanini mucibince sahibi salâhiyet bir adli makam tarafından verilmişse,

2) Celp varakası, hükmün verildiği memleket kavaninine tevfikeyen tebliğ edilmiş ve mesafenin uzaklığı ile diğer ahvali hususiye nazarı dikkata alınmak suretile isbati vücud için hakikaten kâfi gelecek bir mühlet havi ise,

3) Her iki taraf memleket kavaninine tevfikeyen ve kanunî bir surette temsil edilmiş ve ya aynı kanuna nazaren ademî icabetleri resmen tahtı karara alınmış ise.

4) Karar, sadır olduğu memleket kavaninine göre katıyet kesbeylemiş ve hâlâ icraya vazedilebilecek bir kuvvette ise,

5) Karar, kendisinden infazı talep olunan memleket makamâtı adliyesi tarafından aynı mevzu hakkında verilen diğer bir karara mübayin olmamak ve yahut infaz talebi vaki olduğu esnada aynı kimseler arasında aynı mevzua ait bir ihtilâf diğer hükümet makamâtı adliyesi tarafından derdesti rüyet bulunmamak şartile,

6) Karar, kendisinden infazı talep edilen memleket intizamı ammesine ve hukuku ammesine esasatına muhalif hiç bir kaydı ihtiva etmiyorsa,

7) Kararın mevzuu kendisinden talep vaki olan memleket mahakiminin salâhiyeti münhasırası dairesinde bulunan keyfiyet değilse,

Miras taksim hükümlerinde kendisinden hükmün infazı talep edilen memleket kavanini mucibince muayyen eşkâle riayet olunacaktır.

MADDE 20 — Müddei aleyh esasen hakkında gıyaben karar ittilaz etmiş olan bir makamı adlinin huzurunda taksim hükmü esnasında da ispatı vücud etmemiş ve bu hususa mütaallik tebligat kendisine şahsen ifa edilmemişse tebligat tekrar edilmiş olsa bile mumaileyhin infazı âmîr olan karara itirazı kabul olunur.

MADDE 21 — Berveçhi ati hususattan biri müddei aleyh tarafından kendisine arzedildiği takdirde cencbî memleket kararına icra kuvveti vermeye salâhiyettar makamı adli ihtilâfı yeniden tamamen tetkik edecektir.

(1) Karar diğer tarafın hilesi neticesi istihsal edilmiş ise,

(2) Karar makamı adli tarafından sahteliği kabul edilen vesaka istinaden verilmişse,

3 - Karardan sonra diğer tarafa isnat olunabilecek bir hata dolayısıyla ibraz edilememiş ve karara kat'i surette müessir olabilecek mahiyette bulunmuş olan bir vesika elde edilmişse,

4 - Karar, doğrudan doğruya senedat ve vesaike muhakemede mütevellit fili sehiv neticesi ise.

MADDE 22 — Yukarıdaki maddelerle mevzu kaideler her iki taraftan yalnız birinin tebaası veya bir tarafla diğer taraf tebaaları arasındaki ihtilâflarda hakemler tarafından verilen kararlara işbu kararların verildiği memleket kanunlarına nazaran salâhiyettar adli makam tarafından verilen kararlar te'sir ve kıymetini haiz bulunmak şartile tatbik olunabilir.

MADDE 23 — Kararlar ya diplomasi tariki ile resmî suret şeklinde isal edilecek ve ya taksim hükmü mevzu bahis ise, resmî ve musaddak suret şeklinde olarak mutabakatı musaddak tercümelerile ve berveçhi bâlâ şartları haiz bulduklarını müeyyit vesaike birlikte makamâtı aidesine tevdi ve ya arzedilecektir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Umumi Ahkâm

MADDE 24— İşbu mukavele tasdik edilecek ve tasdiknameler mümkün olan sür'atla Ankarada teati olunacaktır.

MADDE 25 — İşbu mukavelename tasdiknamelerin teatisinden üç ay sonra mevki meriye- te girecek ve yüksek Âkit taraflardan biri canibinden fesholunduğu tarihten altı ay sonraya kadar mer'i olacaktır.

Yukarıda yazılı olan ahkâmı tasdik ederek isimleri bâlâda zikrolunan murahhaslar işbu mukavelenameyi imza etmişler ve mühürlemişlerdir .

Kanun lâyihası

MADDE 1 — İtalya Hükûmetile Romada 19 Haziran 1926 tarihinde imza edilmiş olan « Adli himaye, Adli makamların hukuk ve ceza işlerinde karşılıklı müzaheretı ve Adli kararlar- ının tenfizi » mukavelenamesi kabul ve tasdik edilmiştir .

MADDE 2 — İşbu kanun neşri tarihinden itibaren muteberdir .

MADDE 3 — İşbu kanunun icrasına Adliye ve Hariciye vekilleri memurdur .

5 / 12 / 1928

Ha. V.

Da. V.

M. M. V.

Ad. V.

Bş. V.

D. Rüşti

Ş. Kaya

M. Abdülhalik

M. Esat

İsmet

S. İ. M. V.

İk. V.

Na. V.

Ma. V.

Mal. V.

D. Refik

M. Rahmi

Recep

M. Necati

Ş. saracoğlu

**Memurin kanununun dördüncü maddesinin (z) fıkrasının
tefsirine dair ³/₂₂₈ numaralı Baş vekâlet teskeresi ve Memurin
kanunu muvakkat encümeni mazbatası**

T. C.
BAŞVEKÂLET
Muamelat müdürlüğü
Sube .....
Sayı ⁶/₃₃₂

21-1-1929

T. B. M. M. yüksek Reisliğine

Memurin Kanununun 4 inci maddesinin (z) fıkrasının tefsirine dair Maarif Vekâletinden yazılan 20/1/929 tarihli ve 1737 numaralı teskerenin sureti muktezası ifa buyrulmak üzere leffen takdim olunmuştur efendim.

Başvekil
İsmet

Başvekâleti Celileye

Memurin kanununun 4 üncü maddesinin (z) fıkrası ecnebi kız ve kadınlarla evlenmiş olanların memur olmayacaklarını sarahatle tesbit etmektedir. Ancak ecnebi erkeklerle evlenmiş olan Türk kadınlarının memur tayin edilip edilmeyecekleri hakkında bu maddede sarahat yoktur. Keyfiyetin T. B. M. Meclisine tefsire sevkini teminini rica ederim efendim .

Maarif Vekili
İsmet

T. B. M. M.

Memurin M. E.

Karar № 21

Esas № ³/₂₂₈

5-2-1929

Riyaseti celileye

Memurin kanununun (z) fıkrasının tefsirine dair Başvekâleti celileden varit olup encümenimize havale buyrulan 21/1/1929 tarih ve ⁶/₃₃₂ numaralı teskere ile melfufu Maarif vekâletinin teskeresi sureti Maarif vekâleti Orta tetrisat umumî müdürü Cevat beyin huzurile mutâlea olundu.

Maarif vekâleti teskeresinde memurin kanununun (z) fıkrasında ecnebi kız ve kadınlarla evlenmiş olanların memur olmayacakları sarahatle tesbit edildiği halde ecnebi erkeklerle evlenmiş olan Türk Kadınlarının memur tayin edilip edilmeyecekleri hakkında bu maddede sarahat olmadığından keyfiyetin tefsiren halli talep edilmektedir .

Umum memurin kanununun tanzim ve vazolunduğu zaman mer'i olan ahkama göre ecnebi erkeklerle evlenen Türk kadınlar vatandaşlık sıfatını ve binnetice memuriyet haklarını zayi

etmekte olduklarından mezkûr kanunun (Z) fıkrasına kadınlar için de hüküm dercine lüzüm görülememiş ise de bilâhare 1312 numaralı Türk vatandaşlığı kanununun 13 üncü maddesile ecnebilerle evlenen Türk kadınlarının Türk kalması esası kabul edilmesi bu kabil kadınlar hakkında tatbik edilecek muamelede tereddüt husulünü mucip olduğu anlaşılmağa icabı temin olundu.

Ecnebilerle evlenen erkek ve kadınların memuriyet hususunda aynı ahkâma tabi olmaları lüzumuna kani olan encümenimiz umum memurin kanununun (Z) fıkrasından tefsir suretile bu mananın istihracından ise fıkranın bu esasa göre ve aşağıdaki şekilde tadilini müttefikan tensip etmiştir. Heyeti umumiyyeye arz olunur .

Âza	Âza	Âza	Kâ.	M.M.	Me. Mu. E. Rs.
Muğla		Eskişehir	A. Ka, Hisar	Erzincan	Tekirdağı
Ali Nazmi		Sait	İzzetUlvi	Abdülhak	M. Fayik
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Burdur	Kırklareli		Bayazıt	Konya	Antalya
Vahit	Şevket		İhsan	A. Hamdi	Ahmet saki

kanun

MADDE 1 — Umum memurin kanununun (z) fıkrası aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:
Ecnebilerle evli olmamak, memur iken ecnebilerle evlenenler müstafi addedilirler. (Bu kanunun neşrinden evel ecnebî kadınlarla tehhül etmiş bulunan memurin Hariciye , Müdafaa-i Milliye ve Bahriye vekâletlerinde istintam edilemezler).

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir .

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur .

